

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

2004.gada 4.augustā

Nr. 53

(Prot. Nr.41, 6.§)

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.124/04/06/3

Par Latvijas elektronisko komunikāciju asociācijas 13.02.2004. iesniegumu Nr.13/02-1

16.02.2004. Konkurences padome saņēma Latvijas elektronisko komunikāciju asociācijas (turpmāk - LEKA) 13.02.2004. iesniegumu Nr.13/02-1, kurā bija skaidrots, ka SIA "Baltkom TV SIA" Teikā un Juglā kabeļtelevīzijas pakalpojumu piedāvā pieslēgt bez maksas, kā arī ir noteicis vienreizēju zemu abonēšanas maksu par ĒTERA, SOCIĀLO un PAMATA programmu blokiem. Tas nozīmē, ka klientam nav jāmaksā par pakalpojumu katru mēnesi, bet tiek veikts vienreizējs maksājums par 12 mēnešiem. LEKA uzskata, ka SIA "Baltkom TV SIA" ar šādu tarifu sniedz 80% - 90% atlaidi no parasti piedāvātās cenas, un tā kā šāda atlaide tiek piemērota 12 mēnešus, tad tas ir ilgs laiks, lai kavētu, ierobežotu vai deformētu konkurenci. Kabeļtelevīzijas tirgū tādējādi rodoties maldīgs priekšstats par pakalpojuma patieso vērtību. LEKA uzskata, ka SIA "Baltkom TV SIA" ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli Rīgas pilsētā.

18.02.2004. Konkurences padome, pamatojoties uz Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.224 "Konkurences padomes lēmumu pieņemšanas kārtība" 2.1.punktu, nolēma ierosināt lietu par LEKA iesniegumu par Konkurences likuma 13.panta iespējamo pārkāpumu SIA "Balkom TV SIA" darbībās.

17.03.2004. Konkurences padome, pamatojoties uz Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.224 "Konkurences padomes lēmumu pieņemšanas kārtība" 19.punktu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā līdz 16.06.2004.

06.04.2004. Konkurences padome saņēma LEKA iesniegumu ar lūgumu lietā kā trešo personu pieaicināt Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūru/Latvijas autortiesību aģentūru (turpmāk - AKKA/LAA). 12.05.2004. Konkurences padome pieņēma lēmumu Nr.39, ar kuru nolēma nepiešķirt AKKA/LAA trešās personas statusu lietā.

11.06.2004. Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 27.panta pirmo daļu nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.124/04/06/3 uz laiku līdz 18.08.2004.

01.07.2004. Konkurences padome ar vēstulēm Nr.6-976 un Nr.6-978 procesa dalībniekiem paziņoja, ka lietā ir konstatēti lēmuma pieņemšanai nepieciešamie fakti un, ka tiem desmit dienu laikā no paziņojuma saņemšanas brīža ir tiesības iepazīties ar lietu, izteikt viedokli un iesniegt papildu informāciju.

08.07.2004. LEKA, bet 15.07.2004. SIA "Baltkom TV SIA" pilnvarotie pārstāvji iepazīs ar lietas Nr.124/04/06/3 materiāliem.

Izvērtējot LEKA, SIA "Baltkom TV SIA" un citu kabeļtelevīzijas tirgū darbojošos uzņēmējsabiedrību sniegto informāciju, kā arī kabeļtelevīzijas tirgū pastāvošo konkurences situāciju un citu rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a :

1. Pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 5.punktu *konkrētās preces tirgus* lietā ir kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniegšanas tirgus. Šāda konkrētās preces tirgus definīcija izriet no lietas apstākļiem un iepriekšējiem Konkurences padomes lēmumiem (28.05.2003. lēmums Nr.20, 20.02.2004. lēmums Nr.16).

Pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 3.punktu lietā *konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir nosakāms kā visa Rīgas pilsētas teritorija*. Šāda konkrētā ģeogrāfiskā tirgus definīcija izriet no lietas apstākļiem un arī no iepriekš minētajiem Konkurences padomes lēmumiem. Konkurences padome ir konstatējusi, ka SIA "Baltkom TV SIA" darbības teritorija kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniegšanā aptver gandrīz visu Rīgas pilsētas teritoriju. SIA "Baltkom TV SIA" kabeļtelevīzijas pakalpojumus Rīgas pilsētas teritorijā ar optiskajiem kabeļtīkliem sniedz Centrā, Dārzcīemā, Ilģuciemā, Imantā, Juglā, Ķengaragā, Mežciemā, Pļavniekos, Strautu ielā, Teikā un Zolitūdē. Lokālos kabeļtīklus SIA "Baltkom TV SIA" ir izveidojis Āgenskalnā, Aplokciemā, Bolderājā, Daugavgrīvas ielā, Salnas ielā, Zaslaukā un Ziepniekkalnā. Konkurences padome ir konstatējusi, ka, ievērojot SIA "Baltkom TV SIA" finansiālo stāvokli jeb "dziļās kabatas" esamību, tās ievērojamo tirgus daļu visā Rīgas pilsētas teritorijā konkrētajā tirgū, tai nav šķēršļu piedāvāt un attīstīt kabeļtelevīzijas pakalpojumus visā Rīgas pilsētas teritorijā.

Līdz ar to saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu kā *konkrētais tirgus lietā ir nosakāms kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniegšanas tirgus visā Rīgas pilsētas teritorijā*.

Pēc Konkurences padomes konstatētā vienlaicīgi pastāv iespējas noteikt arī šaurākas ģeogrāfiskā tirgus robežas jeb noteikt apakštirgus konkrētajā lietā. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu kā atsevišķi konkrētie ģeogrāfiskie apakštirgi ir izdalāmi Teikas un Juglas mikrorajoni. Iegūtā informācija liecina, ka Teikas un Juglas mikrorajonos SIA "Baltkom TV SIA" neatrodas dominējošajā stāvoklī. SIA "Livas" un SIA "Telia MultiCom" atrodas dominējošajā stāvoklī, katrā savā atsevišķajā mikrorajonā (Teikā–SIA "Livas", Juglā–SIA "Telia MultiCom"). Argumenti, kas ļauj noteikt šaurākas ģeogrāfiskā tirgus teritorijas jeb apakštirgus, ir saistīti ar faktu, ka uzņēmējsabiedrības kabeļtelevīzijas tirgū konkurē tikai tajos ģeogrāfiskajos tirgos, kur pārklājas to kabeļtīkli. Ievērojot teikto, jāsecina, ka SIA "Baltkom TV SIA" atrodas dominējošajā stāvoklī visā Rīgas pilsētas teritorijā, tomēr atsevišķos Rīgas rajonos tai ir daudz mazāka tirgus daļa nekā 40%. Tieši šāda situācija ir konstatējama Teikas un Juglas mikrorajonos.

2. Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausula nosaka, ka: "*Jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā*".

Konkurences likuma 1.panta 1.punkts nosaka, ka: "*dominējošais stāvoklis - tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šā dalībnieka vai šo dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū ir vismaz 40 procentu un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, vai patērētājiem*".

20.02.2004. Konkurences padomes lēmumā Nr.16k ir konstatēts, ka, SIA "Baltkom TV SIA" apvienojoties ar SIA "Netcom", tās tirgus daļa Rīgas pilsētas teritorijā pārsniegs 40%

dominējošā stāvokļa kritēriju un SIA "Baltkom TV SIA" dominējošais stāvoklis nostiprināsies kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniegšanas tirgū visā Rīgas pilsētas teritorijā. Tātad izskatāmajā lietā Nr.124/04/06/3 uz 2004.gadu ir konstatējama SIA "Baltkom TV SIA" atrašanās dominējošajā stāvoklī visā Rīgas pilsētas teritorijā.

Ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums pārdod pakalpojumu zem izmaksām ar nolūku iznīcināt konkurentus vai aizšķērsot ienākšanu tirgū, padarot sev iespējamu tālāku tirgus varas palielināšanu, tad šāda darbība tiek uzskatīta par plēsonīgo cenu piemērošanu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Šāds secinājums ir ietverts arī Eiropas Komisijas lēmumā lietā *COMP/35.141-Deutsche Post AG*. Cenu noteikšana zem vidējām mainīgajām izmaksām tiek prezumēta par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu. Šis princips tika iedibināts lietā *C-62/86 AKZO v Commission (1991) ECR I-3359*.

Tā kā Latvijas Republikas Konkurences likuma normas ir saskaņotas ar Eiropas Savienības konkurenci regulējošiem tiesību aktiem (Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pantu), un piemērojot LR Konkurences likuma 13.panta normas attiecīgi ir ievērojami principi un prakse, kas ir izveidojusies Eiropas Savienībā, tad Konkurences padome uzskata par pamatotu un iespējamu izmantot kā palīgtiesību avotus Eiropas Kopienas tiesas spriedumus un Eiropas Komisijas lēmumus un atsaukties uz tiem. Līdz ar to minētās lietas apstākļi tiek vērtēti ievērojot arī Eiropas Kopienas Tiesas un Eiropas Komisijas izveidoto praksi plēsonīgo cenu piemērošanas sakarā.

Lietā *COMP/35.141-Deutsche Post AG* ir iekļauts princips, ka uzņēmēj sabiedrībai, atrodoties dominējošajā stāvoklī kādā konkrētajā teritorijā (piemēram, visā Rīgas pilsētas teritorijā), pastāv iespēja ļaunprātīgi izmantot šo savu dominējošo stāvokli, izmantojot šķērssubsidēšanu, uz atsevišķām citām nodalītām teritorijām/apakštirgiem (piemēram, Teikas vai Juglas mikrorajonu). Tas nozīmē, ka plēsonīgo cenu noteikšanas pārkāpums var notikt ne tikai visā Rīgas pilsētas tirgū, kurā SIA "Baltkom TV SIA" ir dominējošais stāvoklis, bet kādā apakštirgū ar nolūku konkurentus atturēt no ienākšanas vai kavēt to paplašināšanos tirgū. Kaut arī konkurentiem SIA "Livas" un SIA "Telia MultiCom" Teikas un Juglas mikrorajonos ir būtiskas tirgus daļas, tirgos, kuros iespējams notiek plēsonīgu cenu noteikšana, SIA "Baltkom TV SIA" tirgus vara var būt iegūta pateicoties viņa ekonomiskajam stāvoklim citos ģeogrāfiskajos tirgos.

3. Informācija lietā liecina, ka SIA "Baltkom TV SIA" akcijas piedāvājums bija spēkā no 01.02.2004. līdz 31.03.2004, kuras laikā varēja iegūt kabeļtelevīzijas pakalpojumu par zemu cenu. Pieslēgums bija bez maksas, bet par pirmajiem 12 mēnešiem bija jāveic vienreizējs abonēšanas maksājums, kas Juglas mikrorajonā par attiecīgajiem programmu blokiem bija: ĒTERS - Ls 2,88 (parasti Ls 1,20 · 12 = Ls 14,40); SOCIĀLAIS - Ls 3,96 (parasti Ls 2,20 · 12 = Ls 26,40); PAMATA- Ls 6,60 (parasti Ls 5,50 · 12 = Ls 66,00). Vienreizējās zemās abonēšanas maksas Teikas mikrorajonā par programmu blokiem bija: ĒTERS - Ls 2,88 (parasti Ls 1,20 · 12 = Ls 14,40); SOCIĀLAIS - Ls 3,96 (parasti Ls 2,20 · 12 = Ls 26,40); PAMATA- Ls 5,76 (parasti Ls 4,80 · 12 = Ls 57, 60). Izvēlētais programmu bloks jaunajam abonentam bija jāabonē vismaz 18 mēnešus. Sākot no 13 mēneša, abonentam ir jāmaksā parastās ikmēneša abonēšanas maksas par attiecīgi izvēlēto programmu bloku, kas Juglā ir: ĒTERS - Ls 1,20; SOCIĀLAIS - Ls 2,20; PAMATA - Ls 5,50, bet Teikā: ĒTERS - Ls 1,20; SOCIĀLAIS - Ls 2,20; PAMATA - Ls 4,80.

SIA "Baltkom TV SIA" vēstulēs Konkurences padomei skaidro, ka pakalpojums netiek sniegts zem pašizmaksas, jo noslēdzot līgumu uz 18 mēnešiem, abonentam laužot līgumu pirms šī termiņa, ir jāmaksā soda nauda Ls 10,00 + pieslēguma maksa (Ls 5,45 vai Ls 10,90), kas nosedz iespējamus zaudējumus. SIA "Baltkom TV SIA" uzskata, ka ņemot vērā līguma nosacījumus, akcijas ilgums ir 18 mēneši, un kā rādot prakse un aprēķini pēc 18 mēnešiem šie jaunie pieslēgtie abonenti nes peļņu. Turklāt konkrētais pasākums esot jāvērtē

kā mārketinga akcija. 23.04.2004. SIA "Baltkom TV SIA" vēstulē raksta, ka akcijas mērķis bija piesaistīt jaunus abonentus, lai atmaksātu kabeļtelevīzijas tīkla izbūves izmaksas.

4. 19.03.2004. vēstulē viedokli par pastāvošo situāciju pauž kabeļtelevīzijas operators SIA "Livas". Par akcijas bīstamību liecinot salīdzinoši lielā abonentu atteikšanās no pakalpojuma dinamika Teikā salīdzinājumā ar citiem mikrorajoniem, kuros SIA "Baltkom TV SIA" neesot (Čiekurkalns/Mežaparks). 22.03.2004. vēstulē SIA "Telia MultiCom" pauž līdzīgu nostāju, jo SIA "Baltkom TV SIA" darbību rezultātā esot samazinājies abonentu skaits Juglas mikrorajonā, ko savukārt salīdzinoši nevarot teikt par citiem mikrorajoniem kā Purvciems, Āgenskalns, Ilģuciems.

25.03.2004. vēstulē SIA "Baltkom TV SIA" skaidro, ka izmantojot akcijas atlaides līdz 22.03.2004. Teikā ir pieslēgušies 81 abonents, bet Juglā 153 abonents. Pēc Konkurences padomes veiktajiem aprēķiniem akcijas laikā SIA "Baltkom TV SIA" iegūtais abonentu skaits ir neliels un nesasniedz 5% sliekšni konkrētajos mikrorajonos (t.i., no kopējā abonentu skaita katrā mikrorajonā), un tas neliecina par būtisku konkurences ierobežošanu. Aptuveni robežās no 1,6% līdz 3,4% SIA "Baltkom TV SIA" ir izdevies iegūt sev jaunus abonentus ar minētās akcijas palīdzību Juglas un Teikas mikrorajonos.

Konkurences padome uzskata, ka ir pieļaujama šāda veida neliela apjoma akcijas organizēšana, lai veicinātu jauna tirgus dalībnieka ienākšanu tirgū.

Konkurences padome secina, ka tā kā SIA "Baltkom TV SIA" akcijas laikā nav ieguvusi 5% no kopējā abonentu skaita katrā mikrorajonā, tad šādu SIA "Baltkom TV SIA" rīcību konkrētajā gadījumā nenozīmīgo seku dēļ nevar vērtēt kā pārkāpumu.

Konkurences padome vērs SIA "Baltkom TV SIA" uzmanību uz to, ka līdzīgus vienreizējus vai atkārtotus akciju organizēšanas gadījumus, kad pakalpojums tiks piedāvāts zem izmaksām, un to rezultātā kopumā iegūtais abonentu skaits konkrētajā mikrorajonā pārsniegs 5% robežu, vai arī akcijas tiks rīkotas vairākos Rīgas pilsētas mikrorajonos, Konkurences padome var vērtēt kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu.

5. Konkurences padome nepiekrīt 26.07.2004. saņemtajā SIA "Baltkom TV SIA" 23.07.2004. vēstulē Nr.215 minētajam par to, ka LEKA nevar būt pieteicējs šajā administratīvajā lietā un, ka SIA "Baltkom TV SIA" 2004.gadā nav konstatējams dominējošais stāvoklis visā Rīgas pilsētas teritorijā.

SIA "Baltkom TV SIA" atrašanās dominējošajā stāvoklī Rīgas pilsētas teritorijā ir konstatēta 20.02.2004. lēmumā Nr.16, SIA "Balkom TV SIA" apvienojoties ar SIA "Netcom".

Konkurences padome secina, ka LEKA ir pamatota interese minētā iespējamā pārkāpuma izvērtēšanā, jo tā pārstāv savu biedru - SIA "Livas" un SIA "Telia MultiCom", t.i., kabeļtelevīzijas tirgū darbojošos uzņēmējsabiedrību intereses.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka SIA "Baltkom TV SIA" darbībās nav konstatējams Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma fakts, kas ir izpaudies kā plēsonīgo cenu piemērošana.

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 13.pantu, Konkurences padome

n o l ē m a :

Izbeigt lietas Nr.124/04/06/3 izpēti "Par Latvijas elektronisko komunikāciju asociācijas 13.02.2004. iesniegumu Nr.13/02-1", jo Konkurences likuma 13.panta

ģenerālklausulā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma fakts, kas ir izpaudies kā plēsonīgo cenu piemērošana SIA "Baltkom TV SIA" darbībā, nav konstatējams.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmums ir pārsūdzams Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja v.i.

T. Jefremova